

Ima vsak četrtek in
velja s poštno vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 32 din.,
pol leta 16 din., četrlet
8 din. Izven Jugoslavije
36 din. Naročnina se pošlje
na upravištvu „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
Lisi se dopiše do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Roko-
pisi se ne vračajo. Upravi-
ništvo sprejema naročnino,
inserate in reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglase
primeren popust. Nezapri-
te reklamacije so pošiljne
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.603.
Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

32 številka.

MARIBOR, dne 7. avgusta 1924.

58. letnik.

Položaj in pomen nove vlade.

Veliko navdušenje med Srbi, Hrvati in Slovenci za novo vlado je zelo pomembno ter pove marsikaj važnega nam doma in pa širnemu svetu. Poročevalci tujih listov v Beogradu so se najprej začudeno spogledali, potem pa oddahnili, ko so videli, kako sporazumno in iskreno so se sestali na vladi Srbi, Hrvati in Slovenci in kako iskreno so bili pozdravljeni od naroda vseh treh delov države. Obrekovanja prejšnjih vladinovec, da Slovenci in Hrvati ne marajo Srbov, so se razpršila v nič, ob velikem navdušenju, ki so ga pokazali Slovenci in Hrvati za sodelovanje s Srbi pri vodstvu države in ob iskrenih srbskih pozdravih vlade, v kateri so po dolgih letih in težkih bojih zopet zastopani Srbi, Slovenci in Hrvati iz Bosne, katerim se pa prej ali slej pridružijo tudi narodni zastopniki iz Hrvatske.

Srbski poslanci, ki so za časa sestave vlade bivali med narodom, so ob vrnitvi v Beograd dobro orisali namodno razpoloženje. Sprva mnogi sploh niso mogli verjeti, da je Pašić padel, njegova oblastniška družba je dolga leta kakor mora ležala na ljudstvu in zato so mnogi mislili, da je vest o padcu te vlade samo pobožna želja. Srbsko ljudstvo pač predobro pozna vse zvižaje in nasilna sredstva Pašića in njegove družbe, s katerimi se ta vedno brani, pustiti oblast iz rok. Ko se je pa vest o padcu vlade le potrdila, se je pa gotovo tridesetinska večina globoko oddahnila: Hvala Bogu, samo da baje (Pašić) gre, pa naj pride kdorkoli. Slabše res ne more biti kot je bilo. — Navdušenje je bilo seveda še posebno veliko, ko se je enkrat za gotovo zvedelo, da pride za »bajom« sam Davidovič in z njim v sklopi in sporazumu zastopniki bratov Slovencev in Hrvatov.

Kdo je proti novi vladi.

Proti novi vladi so vsi tisti, ki so od oblasti v Pašić-Pribičevićevih rokah živeli, se silno bogatili na škodo naroda in države ter si z lažjo, podkupom in nasiljem zbirali okrog sebe pomočnike in hlepce za čim daljše trajanje svoje protiljudske politike. Družba okrog prejšnje vlade je brezvestno ropala državne blaginje in sedaj je naenkrat zagledala pred seboj ne samo konec razkošnega življenja, ampak tudi strašno odgovornost in kazni.

Nove vlade so se silno ustrašili najrazličnejši korupcionisti in v prvih dneh so se mnogi, med njimi tudi Pašićev sin Rade, mrzlično pripravljali na beg iz države. Eni so hoteli na varno spraviti svoj plen, drugi pa tudi sami sebe. Sedajni notranji minister Nastas Petrovič pa izkoriščevalce svojega naroda zelo dobro pozna in je hitro odredil obmejnim postajam, naj gotovih gospodov ne pustijo iz dežele. Tatovi in izkoriščevalci narodne imovine

sedaj v največjem strahu čakajo na vse, kar še pride, in ta strah je na vsak način za sedanjo vlado najboljše priporočilo.

Pristaši Pašića in Pribičevića

varajo sami sebe in javnost s tem, da se nova vlada ne bo mogla dolgo držati z ozirom na to, da ima Davidovičev poslanski klub samo 32, Jugoslovanski klub 24, bosansko-muslimanski pa 18 poslancev in da je potemtakem cela vlada navezana na pomoč 70 poslancev Radičeve stranke. Celo ostalo opozicijo: zemljoradnike, muslimane z juga ali džemijet, dva Črnogorca, dva socialista in še nekatere posamezne poslance bi radi tudi naslikali kot več ali manj nasprotno ali pa vsaj nezanesljivo napram sedanji vladi. Poglejmo na kratko, kaj je na teh računih in nadah I. Hrvatski zastopniki so bili po zadnjih volitvah pripravljeni podpirati celo samoradikalno vlado, če bi se ta hotela res tako obnašati, kot se za kulturno in pošteno vlado spodobi. Z zastopniki Slovenije in Bosne so se tedaj pogodili s predstavniki radikalov na podlagi takozvanega zagrebskega ali Markovega protokola. Radikali so svoje obljube poptevali in s podpiranjem ni bilo nič. Naj se sedaj pametni ljudje vprašajo, zakaj hrvatski poslanci ne bi sedanje vlade podpirali, ko so bili poprej glede podpore tako poceni in ko so že dolgo časa v dobrih odnosih z delom opozicije, ki je sestavil sedanjo vlado. Končno pa hrvatski poslanci zahtev in potreb svojega naroda ne morejo pustiti iz vida in to zahteva, da podpirajo Davidoviča v bodoče ravno tako, kot so ga podpirali pri rušenju Pašić-Pribičevićeve vlade.

Glede ostalih opozicijskih strank se je pa treba spomniti samo na to, da je dala prejšnja vladna družba pretepati zemljoradniške poslance, pobijati nedolžne muslimane po južni Srbiji, pustošiti njih vasi in da v opoziciji sploh ni nikogar, ki ne bi bil od prejšnje vlade v svojih pravičnih zahtevah brezobzirno zavrnjen in celo zasmehovan. In ti narodni zastopniki naj sedaj v zahvalo za vse to podpirajo svoje tlačitelje?

Vse, kar je trpelo pod dosedanjimi razmerami v državi in vsi, ki hočejo red in pravico, morajo pa sploh v lastnem interesu podpirati vlado, ki hoče vzpostaviti zakon, mir in red, popraviti storjene krivice ter na tej podlagi začeti korenito ozdravljati politično in gospodarsko življenje.

Pot do mednarodnega ugleda.

S padcem Pašičeve in sestavo sporazumne vlade stopa naša država tudi na pot do zasluženega mednarodnega stališča in ugleda. Med časom dolgega Pašičevega vladanja se je v Evropi marsikaj spremenilo. V Angliji in Franciji so prišli na krmilo ljudje, ki odločno zastopajo mir in sporazum med državami in v državah. V očeh teh

ljudi smo veljali pod Pašičevim vodstvom za nazadnjaško in mir ogrožajočo državo v Evropi. Ob padcu Pašića se ni oddahnila samo Jugoslavija, ampak tudi kulturni svet, ker sedaj ni več nevarnosti, da bi tvorila naša država ognjišče raznih nevarnosti za Balkan in končno tudi za mir cele Evrope. K večjemu bo za Pašičem žaloval še Musolini, ki je od njega dobil prav po ceni vse, kar je hotel. Ko imamo doma sporazum, je naravno, da bomo tudi na zunaj ugledni in priznani.

Pri vsem tem, kar sedanja vlada pomeni ter zasluži doma in na zunaj, moramo se vsi zavedati, da se veliko težje in počasneje popravlja in gradi kot pa kvari in razdira in tako bo naše ljudstvo znalo dobro zavrniti one sleparje, ki pišejo in vplijejo na okrog, češ, vaša vlada je že toliko in toliko dni na krmilu, pa še ni vsega izpolnila, kar ste želeli. Tem sleparjem in izdajalcem bo naše ljudstvo znalo odgovoriti, da so baš oni krivi vseh krivic, ki se po večletnem obstoju ne dajo na mah popraviti. Slovenski narod daje in bo še dajal svojo zaupnico SLS pod vodstvom dr. Korošca in ni laži, ki bi ga v tem premočila.

Žerjav in tigri.

Tigri v zverinjaku.

Kmalu po zadnjih volitvah v narodno skupščino, ko je slovensko ljudstvo kot en mož poverilo zastopstvo Slovenije v Beogradu Slovenski ljudski stranki, je dr. Žerjavovo časopisje začelo zasmehovati naše poslance s »tigri«. Ob vsaki priliki so dr. Žerjavova glasila psovala Jugoslovanski klub z zverinjakom, v katerem rjove 21 slovenskih tigrov, a nikdo se ne zmeni za njihov krik, najmanj pa seveda kralj in Pašić.

Slovenski tigri so rjovali po skupščini in ob vsaki priliki so se res s tigrovsko neustrašenostjo zavzeli za pravice slovenskega naroda. Tigrovsko rjojenje naših poslancev ni bilo zamanj, je in bo koristilo slovenskemu narodu nepregledno več, kakor pa dr. Žerjavovo poklekanje pred leva Pašića in njegov centralizem. Tigrovska politika slovenskih poslancev se je izkazala kot edino rešilna, jo je odobril sam kralj in zamenjal na najvišjem vladnem mestu dr. Žerjavovega starostnega leva Pašića s tigri iz Slovenije.

Komaj so udrli slovenski tigri iz zverinjaka, v katerega so bili po dr. Žerjavovem mnenju zaprti in priklenjeni, že se jih je ustrašil poleg Pašića tudi slovenski lev dr. Žerjav in njegovo časopisje.

Pred nekaj dnevi je beležilo dr. Žerjavovo »Jutro«, da je vseh 21 slovenskih tigrov brez zob in če bi se le eden od njih drznil odpreti usta, zmajati z glavo in

Končno se jih je naveličal, solnce je bilo že visoko, gladen je bil in daleč je še imel do doma.

Obrnil se je, tesno stisnil ukradene puščice v pazduho in se zavijtel v veje —.

XI.

Trzan reši življenje črncu in premaga Kršaka.

Bogato obložen s plenom se je vračal tisti večer Trzan k svojemu rodu.

Radovedno so se zbrali mladi in stari krog njega in ves ponosen jim je razkazoval Kulongov lok in ostre puščice. Vse ga je občudovalo, le stari Kršak je godrnjal. Zaviden je bil in ljubosumno so se mu bleščale majhne oči izpod nasršenih obrvi. Iskal je priložnosti, da uniči tekmece, ki je postajal nevaren njegovi poglavarški časti in njegovemu ugledu.

Trzan pa se ni mnogo zmenil za njegove sovražne poglede.

Koj ob prvi zori drugega dne je začel strelske vaje z lokom. Izprva je seve zgrešil z vsako puščico, pa ko se je nekaj dni neumorno vadil, je že zadel tupatam in čez dva meseca je bil izvrsten strelec. Saj tudi ni imel drugega posla, ko da se je vadil. Le škoda, da mu je sčasoma puščic zmanjkalo.

Tiste dni se je pasla Kršakova čreda ob obali. Claytonov sin je le prerad porabil priliko, odločil lok in puščice ter šel v koč brskat po knjigah in predalih.

Tistikrat se je tudi zgodilo, da je našel v kotu nekega predala zaklenjeno pločevinasto škatljo, ki je do tedaj, kdove kako je bilo, ni opazil. Ključ je tičal v škatlji in po nekaterih ponesrečenih poskusih jo je odprl.

Našel je v njej obledelo slike mladega moža, temno

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

Znosil je vse reči na kup sredi koč in poveznil vrh kupa prazni kotel. Zivalsko lobanjo je nekje iztaknil v kotu, to je djal vrh kotla. H koncu si je ogledal svoje delo in se zarežal. To se bodo prestrašili, ko se vrnejo —! Pa že so se čuli glasovi.

Ali že prihajajo črnci —? Predolgo se je mudil. Pohitel je k durim in oprezno pogledal po vasi. Ni jih še bilo videti, pa vse bliže je prihajalo špitje in govorjenje.

Skočil je ven k drevesu, si nagrabil puščic, kolikor jih je mogel nesti, sunil z nogo kotel, da se je prevrgel, in izginil v vejevju v trenutku ko so se prvi črnci pojavili na vasi.

Skril se je med gosto listje in čakal, kaj se bo zgodilo, vsak hip je bil pripravljen, da zbeži, če bi se bližala nevarnost.

Prihajali so. Med prvimi je bil Kulonga.

Ni bil mrtev. Le onesvestil se je od strahu in nemadnega padca in je prišel k zavesti prav tedaj, ko ga je straža našla pod drevesom.

Krilil je z rokami, kazal nazaj v gozd in kričal. In vsi krog njega so v razburjeni zmedbi kričali in vpili in mahali z rokami.

Peljali so Kulongo k njegovi koči. Prav tista je bila, ki jo je obiskal Trzan. Kulonga je vstopil in z njim nekateri njegovi tovariši.

Trenutek pozneje so se prestrašeni kriki oglasili v noči in vsa družba je v divjem neredu planila ven. Vse je tečelo na kup.

Spet so krilili z rokami, kazali na koč, klepetali in govorili nerazumljive reči. Najpogumnejši so stopili k durim in pogledali v koč, pa se koj umaknili.

Končno se je prikazal na ulici starec sivih las, ves obložen z okraski in zavil v haljo. Vse se mu je spoštljivo umikalo.

Mbonga je bil, poglavar rodu in oče ulongov. Stopil je v koč.

Nekaj časa je vladal molk.

Nato pa se je Mbonga spet prikazal med durmi, jeza in obenem strah in groza sta mu gledala iz starikavega obraza. Par besed je rekel zbranim vaščanom in v hipu so se vsi razkropili po kočah in ulicah ter se lotili iskanja.

Seveda so koj našli prevrnjeni kotel pod drevesom in opazili, da so izginile puščice.

Nov krik in vik je nastal, pa se kmalu umaknil grobni tihoti. Molče in vsi prestrašeni so se zbirali črnci krog svojega poglavarja.

Nečuvne reči so doživeli in videli. Kulonga je pripovedoval, da ga je nevidna moč hipoma vrgla na tla in ga dušila, da je skoraj umrl, v njegovi koči so našli vse v največjem neredu in puščice so izginile.

Črnci so bili pogani in vsled tega silno praznovni. Zli duh džungle da je obiskal njihovo naselbino, tako so zasodili, jezen je, da mu niso še ničesar darovali in da so se brez njegovega dovoljenja naselili v njegovi džungli. Potolaziti ga bo treba —.

Tako so ugibali, molk je legal na vas in plašno so begale njihove oči na vse strani, kot bi vsak hip kje hotele zagledati jeznega »duha džungle«.

Trzan jih je dolgo opazoval in gledal. Njihove govorice ni razumel, njihove obnašanje se mu je zdele čudne in smešne.